

Nr 151*Utlåtande i anledning av motioner om betygsättningen i grundskolan m. m.*

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 495 av herr *Thorsten Larsson m. fl.* och II: 620 av herrar *Johansson* i Skärstad och *Elmstedt* har hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag beträffande frågan om införande av ett absolut betygsättningssystem vid såväl grundskolan som de gymnasiala skolorna.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionerna från *skolöverstyrelsen*. Överstyrelsen har anfört följande.

Det betygssystem motionärerna nämner som ett möjligt alternativ till det nuvarande och med vad de kallar en absolut skala syns närmast svara mot den typ av betygsättning, som förekommer i realskolan och tidigare gymnasieformer. Detta betygssystemets positiva och negativa sidor gjordes till föremål för ingående utredningar av skolberedningen och gymnasieutredningen. På grundval av dessa undersökningar förordade båda utredningarna det system, som nu används under benämningen relativ betygsättning. Då frågan om systemen för betygsättningen så nyligen prövats är det osannolikt att något nytt skulle framkomma genom en ny utredning av det slag motionärerna åsyftar.

Under den tid grundskolan varit i verksamhet och i synnerhet dess högstadium har såväl centralt som regionalt och lokalt insamlats uppgifter om betygssystemets sätt att fungera, framför allt i fråga om betygsnivå och betygsspridning. Systemet har befunnits i stort fungera i enlighet med gällande bestämmelser och anvisningar. På vissa punkter har dock mindre onöjaktigheter iakttagits.

För att undanröja dessa onöjaktigheter och för att underlätta systemets praktiska användning har under de senaste åren ett stort antal lokala och regionala konferenser ägnats betygsfrågorna. Skolöverstyrelsen har vidare, utöver vad som föreskrivs i läroplanen för grundskolan den 4 juni 1966, meddelat vissa tillämpningsföreskrifter (Aktuellt från Skolöverstyrelsen 1965/66: 52) och arbetar för närvarande med ytterligare informationsmaterial till föräldrar och lärare i form av broschyrer.

Till den speciella frågan om relativ och absolut betygsättning vill överstyrelsen foga följande.

Alla data om det tidigare betygsättningssystemet, som har brukat benämnas absolut, ger klart vid handen att även detta system i själva verket var relativt. Några väl definierade, klart avgränsade och framför allt under någorlunda långa tidsperioder konstanta kunskapskrav, som svarade mot be-

stämnda betygsnivåer, förekom inte. Detta innebär praktiskt, att motionärernas krav om att ett visst mått av kunskaper skall svara mot en viss betygsgrad inte heller uppfylldes i det äldre systemet. Ett sådant krav förutsätter att bestämda mått av kunskaper i varje enskilt ämne kan definieras på ett entydigt sätt. Detta kan möjligen uppnås genom ett stort antal prov i samtliga ämnen och avseende isolerade fakta, något som dock inte står i överensstämmelse med målet för undervisningen sådant det fastställts av riksdagen.

Skolöverstyrelsen avstyrker bifall till motionerna.

Utskottet. Den fördelning av eleverna på olika betygsgrader, som i nuvarande system är en riktpunkt för betygsättningen, hänför sig inte till den enskilda klassen eller gruppen utan till ett representativt elevmaterial. Om en klass inte kan anses representativ för den elevkategori den tillhör, bör betygsmedelvärde och betygsspridning i samma mån avvika från det normala. Detta kommer till klart uttryck exempelvis i läroplanen för grundskolan. I den mån det förhåller sig så som det uppges i motionerna, nämligen att det förekommer att lärarna även i klasser som inte kan anses utgöra ett representativt urval eftersträvar ovannämnda normala betygsfördelning, har uppenbarligen intentionerna i fråga om betygsättningen inte trängt igenom. Utskottet vill därför understryka att när det i läroplanen som norm för betygsfördelningen anges vissa procentsiffror — ett visst betyg bör normalt kunna tilldelas en viss procent av eleverna — skall detta inte tillämpas slaviskt i varje klassenhet. Det är angeläget att missförstånd på denna punkt undanröjes. Med en fortsatt upplysningsverksamhet från överstyrelsens sida av den art som anges i överstyrelsens yttrande och en vidgad användning av standardprov bör man kunna räkna med att eventuella tillämpningssvårigheter efterhand reduceras. Med hänsyn härtill och till vad skolöverstyrelsen anfört om möjligheterna att få fram ett s. k. absolut betygsättningsystem och lämpligheten därav anser utskottet, att det inte finns anledning att hos Kungl. Maj:t begära en utredning om införande av ett sådant system. Utskottet avstyrker därför motionerna och hemställer

att riksdagen icke bifaller motionerna I: 495 och II: 620.

Stockholm den 7 november 1967

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 148.

Reservationer

- 1) av herr *Thorsten Larsson* (cp)
- 2) av herr *Turesson* (h).